

Schippers van weleer

Door Corine Nijenhuis

Piet Sponselee (91)

Schipper 1940-1952

Piet Sponselee is een man met een brede carrière. Hij was matroos, stoker, kok en schipper, havenbeambte én controleur-binnenvaart: 'Van de ene baas naar de andere, maar altijd in de scheepvaart.'

Al bij geboorte was hij een waterkind: vader Sponselee meerde zijn zeilkluiper af achter de Amsterdamse Willemsluis om Piet in een kerkje te laten dopen. Daarna ging de reis verder. Tot opa de zeilkluiper verkocht: 'Er was geen droog brood meer mee te verdienen.' Het gezin ging aan de wal, vader werd stuurman bij rederij Amstel en Schelde. Die onderhield een beurtvaart Amsterdam-Antwerpen-Brussel. Na een jaar werd hij kapitein, mét vrouw: 'Want dat vond de rederij prachtig, kapiteinsvrouwen aan boord!' De kinderen bleven bij hun grootouders. In 1938 kwam Piet aan boord, al duurde dat maar even. De rederij wilde geen families op hun schepen nu er mijnen in de Zeeuwse zeeën dreven. Toen de oorlog uitbrak kwam het gezin weer aan boord. Piet hielp aan dek: 'Ik deed van alles maar verdiende niks.' Dat veranderde toen de kapitein van een ander rederijsschip met

verlof ging. 'De stuurman vroeg vader: kun je Piet niet meegeven als stuurmannetje?' Na twee reizen kwam de verlofganger terug. Maar Piet was geliefd: 'Dus vroeg de machinist: waarom blijf je niet als stokertje?'

Gevangen

In het midden van de oorlog werd vaders rederijsschip geconfisqueerd. Hij ging naar een bevriende walkapitein in Antwerpen en had geluk; er kwam juist een rederijsschip van de werf. De halve

familie kon aan het werk; Piet werd 1e matroos, zijn broertje scheepjongen. Alle reizen gingen naar Duitsland. Dat ging goed tot het najaar van 1944. Vanuit Hamburg vertrokken ze met het ruim vol rogge naar Bamberg, maar raakten ingevroren bij Osnabrück. Na de vorst stonden de geallieerden in Duitsland, de Rijn konden ze niet meer op. Dus werd het Riesa. Ze losten er staal, de granaten vlogen over hun hoofden: 'Aan de ene kant de Duitsers, aan de andere kant de

Russen.' Ze moesten op de Elbe ten anker en elke avond naar de schuilkelder: 'Met een dekentje onder de arm en een koffertje met spullen.' Op een nacht kwamen de Russische soldaten. 'Toen waren we bevrijd.' Maar terugvaren ging niet, de rivier lag vol kapotte bruggen. Piet wilde naar Holland. Met een paar schippersjongens kreeg hij een sloep van de Hitlerjugend in handen. Ze wilden naar de Amerikaanse zone roeien, maar kwamen niet ver: 'We belandden in een Russisch kamp, daar spaarden ze buitenlanders.' Die werden geruild tegen eigen mensen, pas na weken kwam Piet, na een ingewikkelde reis in Nederland terug.

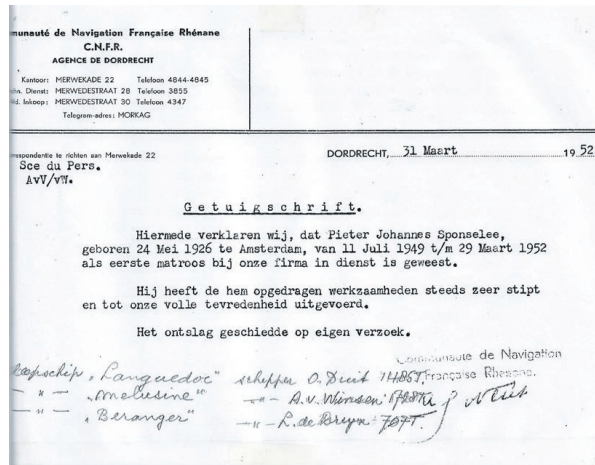
Moeilijke keuze

Al snel vertrok hij naar zee. Op de coaster werd de kok ontslagen. 'Sponselee, kun je koken?', vroeg de kapitein. Ook bij de marine, waar hij ruim twee jaar diende op onder meer een mijnnevenger, stond hij een reis in de keuken, toen de kok niet van verlof terugkeerde. Piet had er bepaald plezier in. Zijn volgende baas was een Franse rederij. Piet voer op Duitsland, met zijn vrouw. Die vond er niets aan. 'Om mijn huwelijk te redden nam ik ontslag.' Juist toen lag er een Kempenaar voor het rederijkantoor. Voor Piet, als schipper. De keuze was afschuwelijk moeilijk. Hij koos voor zijn vrouw. Ironisch genoeg strandde het huwelijk als-

Schrijfster en beeldend kunstenaar Corine Nijenhuis schreef onder meer de non-fictie roman 'Een vrouw van staal', waarin zij niet alleen de geschiedenis van haar eigen varende woonschip, maar ook die van de Nederlandse binnenvaart van 1901 tot nu vastlegde. Ontmoetingen met oud-schippers tijdens lezingen naar aanleiding van dit boek, leverden een serie nieuwe verhalen op, die tweewekelijks in Schuttevaer verschijnen.

www.corinenijenhuis.com

Piet Sponselee nam ontslag bij de CFNR om zijn huwelijk te redden. Hij kreeg een getuigschrift mee. Later bleek het huwelijk toch niet te redden.

nog. Maar toen was er al een ander leven. Piet voer op de pont. Werkte als havenbeambte. Om uiteindelijk te solliciteren als controleur-binnenvaart. Ze wilden hem zo graag dat hij onder de gebruikelijke proeftijd uitkwam. Hij viel niet tegen. 'Bij elke beoordeling zei de baas: Sponselee, het is er weer één om in een lijstje te zetten.' Piet moet er nog om grinniken.

Kent u iemand die beslist niet in deze serie mag ontbreken? Neem dan contact op met de redactie, of mail naar corine.nijenhuis@planet.nl